

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
GRAĐANSKO ODJELJENJE
Broj 65 0 Rs 564161 17 Spp
Sarajevo, 04.10.2017. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja od 28.04.2017. godine, na osnovu odredbe člana 61c. Zakona o parničnom postupku („Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 – u daljem tekstu ZPP), te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta („Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14), u sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 04.10.2017. godine donio je

O D L U K U

Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Sarajevu za rješavanje spornog pravnog pitanja, pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava slijedeće:

PRAVNO SHVATANJE

U periodu od 07.12.2015. do 11.11.2016. godine za isplatu toplog obroka primjenjuju se odredbe Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH (Službene novine F BiH broj 97/13), slijedom čega su u ovom periodu prestale da važe odredbe Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH iz 2000. godine za isplatu toplog obroka u tekstu koji je bio usvojen prije donošenja ovog ugovora.

O b r a z l o ž e n j e

Podneskom od 07.06.2017. godine Općinski sud u Sarajevu je na osnovu odredbe člana 61a. ZPP, na prijedlog tuženog, ovom sudu podnio zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja uz koji je dostavio spis tog suda broj 65 0 Rs 564161 16 Rs, te zastao s postupkom dok se ne okonča postupak pred ovim sudom.

Sporno pravno pitanje glasi:

„Da li se u periodu od 07.12.2015. do 11.11.2016. godine mogu za isplatu toplog obroka primijeniti odredbe Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH iz 2000. godine, te da li su u ovom periodu prestale da važe odredbe navedenog Kolektivnog ugovora“.

U zahtjevu za rješavanje spornog pravnog pitanja navodi se da je pred tim sudom u toku parnični postupak u pravnoj stvari tužitelja Doko Frano iz Mostara i dr., protiv tuženog Federacija BiH, Sudska policija F BiH, radi isplate potraživanja iz radnog odnosa, v.s. 16.710,00 KM. Tužitelji u tužbi navode da su u periodu od 07.12.2015. do 29.02.2016. godine redovno obavljali poslove svojih radnih mjesta na koje su raspoređeni, a da im je tuženi u navedenom periodu nezakonito izvršio umanjjenje naknade za ishranu u toku rada -toplog obroka u odnosu na iznos koji im pripada po članu 31. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH.

Tuženi smatra da u spornom periodu nije bio na snazi GKU za službenike organa uprave i sudske vlasti F BiH iz 2000. godine, te da tužitelji nemaju pravo na naknadu za ishranu u toku rada u skladu sa tim GKU. Smatra da su nejasnoće o spornom pravnom pitanju nastale iz razloga što je Ustavni sud Federacije BiH utvrdio da je Zakon o radu F BiH donesen suprotno Poslovniku Doma naroda F BiH, te je isti stavljen van snage i u istovjetnom tekstu donesen novi Zakon o radu koji je osnov za važenje i usklađivanje kolektivnih ugovora.

Općinski sud u Sarajevu je dostavio i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja i smatra da su ovakvi zahtjevi osnovani. Činjenica da je Vlada F BiH sa Sindikatom zaključivala Sporazume u toku 2016. godine produžavajući važenje Izmjena GKU iz 2013. godine, a da to nisu mogli uraditi Sporazumima nego samo izmjenama i dopunama GKU na način kako je to propisano GKU. Novi Kolektivni ugovor za službenike organa uprave i sudske vlasti F BiH objavljen je u Službenim novima F BiH broj 23/17 od 29.03.2017. godine. Vlada Federacije BiH i vlade kantona kao poslodavac s jedne strane i Sindikat državnih službenika i namještenika u organima državne službe, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u F BiH, kao reprezentativni sindikat, odnosno predstavnik državnih službenika i namještenika zaposlenih u organima državne službe, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u F BiH s druge strane usaglasili su odredbe Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH (Službene novine F BiH broj 23/00, 50/00, 97/13 i 18/16) sa o odredbama Zakona o radu i drugim pozitivnim zakonskim propisima, te po stavu tog suda tužitelji imaju pravo na potraživanje naknade za ishranu u toku rada u spornom periodu u skladu sa GKU iz 2000. Općinski sud navodi da je pred tim sudom u toku 2016. godine podnesen veliki broj tužbi u kojima se pojavljuje zahtjev za naknadu toplog obroka (65 0 Rs 617395 16 Rs, 65 0 Rs 617634 16 Rs i dr.), te stoga, a radi zaštite i jednakosti stranaka u parničnom postupku pozivom na odredbe članova 61.a i 61.b ZPP postavljaju zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja.

Vrhovni sud Federacije BiH smatra da se radi o spornom pravnom pitanju koje je od značaja za odlučivanje o predmetu postupka u većem broju predmeta pred prvostepenim sudovima, što opravdava zahtjev za njegovo razmatranje i zauzimanje pravnog shvatanja u smislu odredbe člana 61 a. – e. ZPP, a u svrhu osiguranja jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Relevantno pravo za rješavanje postavljenog spornog pravnog pitanja je slijedeće:

Odredbom člana 31. Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH (Sl. novine F BiH, broj 23/00 i 50/0- dalje GKU), koji je stupio na snagu 25.06.2000. godine, propisano je da službeniku pripada naknada za ishranu (topli obrok) u toku rada najmanje u iznosu od 2% prosječne plaće u Federaciji prema posljednjem statističkom podatku.

Kolektivnim ugovorom o izmjenama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH (Sl. novine F BiH broj 97/13) članom 1. izmijenjena je naprijed citirana odredba člana 31. GKU tako da se broj „2%“ zamjenjuje brojem „1%“, a odredbom člana 3. je propisano da će se isti primjenjivati dvije godine, a može se produžiti ako se stranke sporazumno dogovore. Prema stavu 2. istog člana u slučaju nepotpisivanja produženja Kolektivnog ugovora iz stava 1. ovog člana nastavlja se primjena Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH u tekstu koji je bio usvojen prije donošenja ovog ugovora.

Ove izmjene GKU stupile su na snagu 06.12.2013. godine, a rok primjene istih je bio do 06.12.2015. godine.

U međuvremenu je donesen novi Zakon o radu F BiH (Sl. novine F BiH broj 62/15 od 12.08.2015. godine) koji je stupio na snagu 20.08.2015. godine. Članom 182. stav 1. i 2. tog zakona propisano je da se važeći kolektivni ugovori moraju uskladiti sa tim Zakonom u roku od 120 dana od dana njegovog stupanja na snagu, u protivnom prestaje njihova primjena. Prema stavu 3. istog člana ako u roku iz stava 1. ovog člana Kolektivni ugovori ne budu usklađeni, izuzetno Vlada Federacije, nakon konsultacija sa Ekonomsko socijalnim vijećem Federacije, svojom Odlukom može produžiti primjenu Kolektivnog ugovora za još 90 dana. U skladu sa ovim odredbama Vlada Federacije BiH je na sjednici održanoj 16.12.2015. godine donijela Odluku o produženju primjene Kolektivnih ugovora obzirom da Kolektivni ugovori u navedenom roku od 120 dana nisu usaglašeni sa novim Zakonom o radu.

Ustavni sud Federacije BiH je presudom broj U-29/15 od 17.02.2016. godine (tačka 1.) utvrdio da je četvrta vanredna sjednica Doma naroda Parlamenta F BiH od 30.07.2015. godine u dijelu odlučivanja po tački 2. Dnevnog reda – Prijedlog Zakona o radu održana u suprotnosti sa Poslovníkom Doma naroda Parlamenta F BiH (Sl. novine F BiH broj 27/03 i 21/09), a time i Ustavom Federacije BiH, čime su povrijeđena ustavna prava grupe delegata Doma naroda Parlamenta F BiH. U skladu sa tačkom 1. izreke ove presude Zakon o radu (Službene novine F BiH, broj 62/15) je donijet suprotno poslovniku Doma naroda F BiH i Ustavu F BiH, te se vraća u fazu predlaganja tog zakona u Dom naroda Parlamenta F BiH, s tim da se poslovnički rokovi imaju računati počev od dana objavljivanja ove presude u Službenim novinama F BiH. Presuda je objavljena u Službenim novinama F BiH broj 20/16 od 16.03.2016. godine. Dana 25.03.2016. godine Ustavni sud je donio Odluku o ispravci ove presude i to u tački 2. izreke presude u šestom redu iza riječi Parlamenta F BiH umjesto teksta „s tim da se poslovnički rokovi imaju računati počev od dana objavljivanja ove presude u Službenim novinama F BiH“ treba da stoji: „s tim da se imaju ispoštovati odredbe o postupku donošenja Zakona propisane poslovnikom Doma naroda Parlamenta F BiH“.

Novi Zakon o radu donesen je na sjednici Parlamenta održanoj 04.04.2016. godine i objavljen je u Službenim novinama F BiH broj 26/16, a stupio je na snagu 14.04.2016. godine. Stoga je Vlada F BiH donijela Odluku o prestanku važenja Odluke o produženju primjene Kolektivnih ugovora jer je čl. 182. Zakona o radu propisano da važeći Kolektivni ugovori moraju biti usklađeni sa Zakonom u roku od 120 dana od stupanja na snagu čime prestaje potreba za Odlukom o produženju primjene Kolektivnih ugovora.

Na osnovu člana 3. stav 1. naprijed navedenog Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH (Sl. novine F BiH br. 97/13) Pregovarački tim Vlade Federacije BiH i predstavnika Vlada kantona potpisnica Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH i Pregovarački tim Samostalnog sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u F BiH postigle su Sporazum dana 04.03.2016. godine da se nastavlja primjena Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora počev od 07.12.2015. godine do usklađivanja Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH, a najdalje 120 dana od dana potpisivanja ovog Sporazuma, a koji je objavljen u Službenim novinama Federacije BiH broj 18/16 od 09.03.2016. godine.

Pregovarački timovi Vlade Federacije BiH i predstavnika Vlada kantona potpisnica GKU sa izmjenama, s jedne strane, i Samostalnog sindikata državnih službenika i namještenika u organima državne službe, sudskoj vlasti i javnim ustanovama u F BiH, s druge strane, potpisali su još dva Sporazuma da su saglasni da se nastavlja primjena Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora i to 01.07.2016 godine koji je objavljen u Sl. novinama F BiH broj 68/16 od 31.08.2016. godine, a na period od 60 dana od dana potpisivanja Sporazuma i Sporazum od 10.11.2016. godine da se nastavlja primjena istog Kolektivnog ugovora počev od 04.09.2016. godine do usklađivanja Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH, koji je objavljen u Sl. novinama F BiH broj 90/16, sa primjenom najdalje do 14.11.2016. godine.

Dakle, kako je u predmetnom periodu od 07.12.2015. do 11.11.2016. godine pregovaranje između ovlaštenih strana u kolektivnom pregovaranju za zaposlene u organima državne službe, sudske vlasti, javnih ustanova i drugih budžetskih korisnika (član 138. st. 3. novog Zakona o radu) rezultiralo Sporazumima koji po svom sadržaju predstavljaju volju ugovornih strana o nastavku primjene Kolektivnog ugovora o izmjenama Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u F BiH (Sl. novine F BiH broj 97/13) kojim su regulisani odnosi između strana u pogledu naknade za ishranu u toku rada i nakon što je istekao rok određen članom 3. tog ugovora, a sve do usklađivanja Kolektivnog ugovora za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji BiH, a imajući u vidu član 139. Zakona o radu prema kojem su strane u kolektivnom pregovaranju obavezne iste voditi u dobroj vjeri i preduzimati razumne napore da se zaključi kolektivni ugovor, a na što ih obavezuju i Konvencije Međunarodne organizacije rada (MOR), posebno Konvencija broj 98, koju je po pravu sukcesije ratificirala BiH i Konvencija broj 154 o kolektivnom pregovaranju koja je stupila na snagu u BiH 26.09.2015. godine, to forma u vidu sporazuma umjesto izmjena i dopuna kolektivnog ugovora ne može biti prepreka valjanosti postignutih Sporazuma koji su potpisani od strane ovlaštenih pregovarača i objavljeni u Službenim novinama Federacije BiH.

Iz navedenih razloga Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH je primjenom odredbe čl. 61 d. stav 1. ZPP odlučilo kao u dispozitivu ove odluke.

Predsjednica Građanskog odjeljenja
Zdravka Grebo Jevtić